

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. Г. КОРОЛЕНКА

ВИТОКИ

педагогічної майстерності

Збірник наукових праць

Виходить двічі на рік

Заснований у травні 2007 року

Випуск 18

Серія «Педагогічні науки»

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Полтава
2016

UDC 371.4.013.017(082)

THE SOURCES OF PEDAGOGICAL SKILLS

Founder and publisher:

POLTAVA NATIONAL V. G. KOROLENKO PEDAGOGICAL UNIVERSITY

The journal is published by the decision of Academic Council of Poltava National V. G. Korolenko Pedagogical University (Protocol No. 6 dated November 24, 2016)

The journal is in the list of scientific professional publications of Ukraine in which the results of thesis may be published (Order of Ministry of Education and Science of Ukraine dated May 15, 2016, No. 515).

The journal is indexed in IndexCopernicusMasterLsst

CHIEF EDITORIAL BOARD

Doctor of Philological Sciences, Professor **M.I. Stepanenko** (*Editor in Chief*)

Doctor of Pedagogical Sciences, professor, corresponding member of National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine **A. M. Boiko**

Doctor of Pedagogical Sciences, professor, corresponding member of National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine **M. V. Hryniova**

Doctor of Historical Sciences, professor **A. M. Kyrydon**

Doctor of Philosophical Sciences, professor **P. A. Kravchenko**

Doctor of Pedagogical Sciences, professor **N. I. Shyian**

Doctor of Philological Sciences, professor **O. M. Nikolenko**

Doctor of Physical and Mathematical Sciences, professor, academician of The Academy of Sciences of Higher Education of Ukraine **O.P. Rudenko**

ISSUE EDITORIAL BOARD

Doctor of Pedagogical Sciences, professor **B.V. Hod**

Doctor of Pedagogical Sciences, professor, corresponding member of National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine **M. V. Hryniova** (*Deputy Editor in Chief*)

PhD in Pedagogic Sciences, Associate Professor **O.H. Zhdanova-Nedilko**

President of International Makarenko's Society, professor of University «La Sapienza» (Italy, Rome) **Nicola Sicilliani De Cumis**

Doctor of Pedagogical Sciences, professor **A.V. Tkachenko**

Doctor of Pedagogical Sciences, professor **L.O. Khomych**

Doctor of Pedagogical Sciences, professor **N. I. Shyian**

Professor of the laboratory «Makarenko-report» (Marburg, Germany) **Goetz Hillig**

Managing Editor – PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor **O.H. Zhdanova-Nedilko**

The Sources of Pedagogical Skills: Collection of Scientific Works / Poltava National V. G. Korolenko Pedagogical University. – Poltava, 2016. Issue 18. – p. – (Series «Pedagogical Sciences»).

This collection of scientific works includes research results of scientists and lecturers, scientific researches of doctoral and postgraduate students on the problems of future teachers training, improvement of teacher's professional skills in comprehensive and vocational schools in the context of national and international educational system.

Certificate of the state registration

Series KB No. 12668-1552P dated May 16, 2007

© Group of authors, 2016

© Poltava National V. H. Korolenko
Pedagogical University 2016

УДК 371.4.013.017(082)

ВИТОКИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Засновник і видавець:

ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В. Г. КОРОЛЕНКА

Друкується за ухвалою вченої ради Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка (протокол № 6 від 24 листопада 2016 р.)

Збірник уходить до переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт (Наказ Міністерства освіти і науки України від 15 травня 2016 р. № 515).

Індексується в IndexCopernicusMasterLsst

ГОЛОВНА РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

доктор філологічних наук, проф. **М.І. Степаненко** (*головний редактор*)
доктор педагогічних наук, проф., член-кор. НАПН України **А. М. Бойко**
доктор педагогічних наук, проф., член-кор. НАПН України **М. В. Гриньова**
доктор історичних наук, проф. **А. М. Киридон**
доктор філософських наук, проф. **П. А. Кравченко**
доктор педагогічних наук, проф. **Н. І. Шиян**
доктор філологічних наук, проф. **О. М. Ніколенко**
доктор фізико-математичних наук, проф., акад. АН ВШ України **О. П. Руденко**

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ СЕРІЇ

доктор педагогічних наук, проф. **Б.В. Год**
доктор педагогічних наук, проф., член-кор. НАПН України **М. В. Гриньова** (*заступник головного редактора*)
кандидат педагогічних наук, доц. **О.Г. Жданова-Неділько**
президент Міжнародної макаренківської Асоціації, професор університету «Ла Сапієнца» (Італія, Рим) **Нікола Січіліано де Куміс**
доктор педагогічних наук, проф. **А.В. Ткаченко**
доктор педагогічних наук, проф. **Л.О. Хомич**
доктор педагогічних наук, проф. **Н. І. Шиян**
професор лабораторії «Макаренко-реферат» (Марбург, Німеччина) **Гьотц Хілліг**

Відповідальний редактор – кандидат педагогічних наук, доц. **О.Г. Жданова-Неділько**

Витоки педагогічної майстерності: зб. наук. праць / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2016. Випуск 18. – 386 с. – (Серія «Педагогічні науки»).

Збірник наукових праць містить результати досліджень учених та викладачів, наукові пошуки докторантів, аспірантів із проблем підготовки майбутнього вчителя, удосконалення професійної майстерності викладача загальноосвітньої і професійної школи в контексті вітчизняного та світового освітнього простору.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу
Серія КВ № 12668-1552Р від 16 травня 2007 р.

© Колектив авторів, 2016
© ПНПУ імені В. Г. Короленка,
2016

УДК 378.22:614.23/.25:[303.823]

ОЛЕКСАНДР МАКАРЕНКО

Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

СТРУКТУРА ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ

У статті описана структура дослідницької компетентності майбутніх лікарів, яка включає в себе такі компоненти: мотивація і стимулювання діяльності, організація пізнавальної діяльності, координуючий та комунікативний.

***Ключові слова:** структура, дослідницька компетентність, мотивація, пізнавальна діяльність, координація, комунікація.*

Сьогодні спостерігається зміна репродуктивно-функціональної моделі освіти компетентнісною. На зміну традиційному підходу прийшов провідний компетентнісний підхід, який орієнтований на вироблення умінь та навичок практичного застосування.

Компетентнісний підхід до процесу навчання розглядається в роботах таких учених: В. Баркасі, Н. Бібік, О. Глузман, О. Дубасенюк, В. Кремень, В. Луговий, А. Мазаракі, О. Овчарук, Н. Пасічник, О. Пометун, О. Савченко, М. Степко та ін. Однак автори не акцентують увагу на раціональному поєднанні компетентнісного та діяльнісного підходів.

У даній роботі ми досліджуємо структуру дослідницької компетентності майбутніх лікарів на основі діяльнісного підходу.

Дослідницька компетентність вирізняється певною структурою, яка включає такі структурні складові: мотивації і стимулювання діяльності, організації пізнавальної діяльності, координуюча та комунікативна.

Компетентність мотивації і стимулювання діяльності характеризується здатністю до мотивації і стимулювання діяльності майбутнього лікаря; організації пізнавальної діяльності – здатністю використовувати науково-дослідницькі підходи до аналізу, планування, прогнозування діяльності та прийняття рішень, як особистої, так і керованого викладачем на основі науково обґрунтованих проектів; координуюча – здатністю до організації, координування та контролю діяльності; комунікативна – здатністю до конструювання ділової взаємодії, організації зв'язку із зовнішнім середовищем.

Розглянемо перший компонент структури. Проблема мотивації навчання є однією з центральних у педагогіці, оскільки і результат, і процес засвоєння знань значною мірою залежать від залучення студентів у навчальний процес, зацікавленості того, хто навчається [1, с. 269].

Під час професійної підготовки майбутніх лікарів активне залучення їх до самопізнання сприяє мотивації та здійсненню навчальної, а також дослідницької діяльності, формування дослідницької компетентності як результату цього процесу.

Загальне системне представлення мотиваційної сфери людини дозволяє виділити рівні мотивації: елементарна зацікавленість, проблемно-пошуковий рівень, усвідомлення значення дослідження в майбутній професії.

До безпосередніх стимулів відносяться: пізнавальні (прагнення до творчої дослідницької діяльності, процес вирішення пізнавальних завдань, самоосвіта, орієнтація на нові знання) і стимули розвитку особистості (потреба в постійному інтелектуальному і духовному зростанні, прагнення розширити кругозір та ерудицію, підвищити свій загальнокультурний рівень).

Елементарна зацікавленість на предметах природничо-наукового циклу формується через демонстрацію цікавих дослідів та іншого матеріалу, що викликає інтерес у студента. Але перенасичення цим матеріалом призводить до згасання інтересу до предмету.

Наступним рівнем мотивації та стимулювання студентів є проблемно-пошукова діяльність.

Проблемне навчання ґрунтується на теоретичних положеннях американського філософа, психолога та педагога Дж. Дьюї (1859 – 1952 рр.), які не втратили своєї актуальності і сьогодні. У них проступають ідеї сучасного особистісно орієнтованого підходу, який передбачає власне добування знань учнями (перший принцип за Дьюї). Другий принцип вказує на суб'єктивність присвоєння знань. Третій принцип – врахування інтересів і нахилів дитини, його ціннісних орієнтацій, одержання задоволення і позитивне підсилення.

У сучасних дослідженнях, при формуванні дослідницької компетентності на проблемно-пошуковому рівні, активно розкривається принцип саморегуляційності (принцип М. Гриньової), який полягає в оволодінні засобами виконання навчальних операцій таким чином, що будь-яка зміна умов завдання, зустріч з ускладненням спричиняла включення таких механізмів мислення, які призводять до самостійного розв'язку завдання чи проблеми. Саморегуляція, як стверджує М. Гриньова, є вищим ступенем діяльності, коли вміння виконувати навчальні операції перетворюється на навички і послідовність їх здійснюється автоматично [3].

Саморегуляція професійної діяльності є шляхом вирішення науково-практичного завдання з оптимізації дій у різних ситуаціях, пов'язаних із необхідністю розв'язання нових, незвичних проблем, які не мають однозначних рішень, коли існують різні можливі варіанти дій лікаря, серед яких необхідно вибрати найефективніші та найдоцільніші.

За своєю суттю, проблемні методи ґрунтуються на створенні проблемних ситуацій, активній пізнавальній діяльності студентів, які знаходяться у пошуках і розв'язках складних завдань, що вимагають актуалізації знань, аналізу, уміння бачити за окремими фактами явища, закономірності і закони, відповідають ідеям особистісно орієнтованого навчання.

Ознакою проблемної ситуації є суперечність. Приклади проблемних ситуацій, в основу системи яких покладено вид суперечностей, авторами подано в роботі [6].

Професійне самовизначення особистості не закінчується в момент вибору професії та навчального закладу для її отримання. Як свідчать наукові дослідження та педагогічна практика, формування професійної спрямованості фахівців, процеси її зміцнення, послаблення чи переорієнтації відбуваються протягом усього періоду підготовки у вищому навчальному закладі.

Ставлення студентів до професії, тобто до цілей вузівського навчання, наповнюється професійним змістом і вмістом у процесі навчальної діяльності, яка виступає як засіб їх досягнення щодо професійних цілей навчання.

Ставлення до навчання як до засобу досягнення професійних цілей утворює третій рівень мотивації і стимулювання діяльності – спонукання до професійної діяльності. За ступенем його сформованості можна судити про готовність студентів до професійної діяльності. Структура цієї системи стимулів багатозначна за змістом і формами. Студенти можуть краще вчитися тому, що хочуть надбати нові знання і отримати задоволення від самого процесу пізнання (пізнавальні напрямки); мати більш високий заробіток (прагматичні напрямки), принести користь суспільству (широкі соціальні напрямки); утвердити себе і зайняти в майбутньому певне місце у суспільстві в цілому і в певному найближчому соціальному оточенні (напрямки соціального та особистісного престижу).

Теоретичною основою вивчення цілей професійної діяльності є концепція про внутрішнє і зовнішнє спонукання [8]. Про внутрішні типи можна говорити, якщо

діяльність значима для особистості сама по собі. Якщо ж в основі спонукання професійної діяльності лежить прагнення до задоволення інших потреб, не пов'язаних з нею, то прийнято говорити про зовнішнє спонукання.

Зовнішні стимули повинні діяти в системі методично вивіреній, оптимально об'єднаній із загальною технологією навчання. Критерієм педагогічної доцільності системи зовнішнього стимулювання вважається не об'єднання заходів матеріального і морального заохочення, а об'єднання особистісних, колективних та громадських інтересів у спонукання студентів до оволодіння знаннями [4].

Другим компонентом у структурі дослідницької діяльності майбутніх лікарів виступає організація пізнавальної діяльності. Цей компонент включає чотири рівні: уміння здійснювати пошук необхідної інформації, аналізувати стан хворого на консилиумах, тезово висловлювати свою думку, писати статті.

Під час навчання у вищій школі в майбутніх лікарів поступово починають формуватися навички пошуку наукової інформації. Адже для того, щоб мати результативність у навчанні, потрібно вчитися працювати з інформацією: орієнтуватися в різноманітних наукових, методологічних, науково-методичних, інформаційних потоках, володіти пошуковими системами Інтернету, мати навички роботи з базами даних та іншими електронними ресурсами.

Сучасному студентові загалом та студенту-лікарю зокрема, для ґрунтовного опанування природничо-наукових дисциплін необхідно оволодіти методами наукового пізнання та дослідницькими вміннями. Ці методи та уміння включають в себе навички пошуку необхідної наукової інформації.

Такі навички можливо сформувати та розвинути лише за умови постійної практичної діяльності з електронними ресурсами. Формування у студентів наукового пошуку як однієї із компетенцій організації пізнавальної діяльності починається ще на першому курсі з ознайомлення та пошуку потрібних примірників літератури. Також студенти повинні вміти знаходити потрібну літературу для написання реферативних робіт або оглядів літературних джерел з певної проблеми на заняттях природничо-наукового циклу.

Однією з компетенцій майбутнього лікаря є вміння аналізувати стан хворого на консилиумах. Тому ми вважаємо важливим упроваджувати такі технології навчання, які б сприяли її формуванню. Однією з таких технологій є групова технологія навчання, яка спрямовує діяльність студентів на діалог та співпрацю, міжособистісне спілкування й безпосередньо впливає на спосіб, рівень та якість соціального життя, які є важливими складовими загальної компетентності людини.

Систематичне використання групової роботи на заняттях, залучення малих навчальних груп до розробки і реалізації проектів у позааудиторний час створює сприятливі умови для навчального спілкування, як чинника формування дослідницької компетентності у процесі вивчення дисциплін природничо-наукового циклу.

Третім рівнем організації пізнавальної діяльності як компетенції є вміння тезово висловлювати свою думку. Відома система написання тез наукової доповіді. Науковий пошук умовно поділяють на етапи: емпіричний та теоретичний.

Емпіричний етап наукового дослідження пов'язаний із отриманням та первісною обробкою матеріалу, процесом накопичення фактів, описом мовою науки, класифікацією за різними критеріями та виявленням основної залежності між ними.

Теоретичний етап дослідження пов'язаний із глибоким аналізом наукового фактажу, перевіреного, усвідомленого та зафіксованого мовою науки, проникненням у суть явищ, формулюванням його в якісній та кількісній формі, обранням принципу дії та рекомендацій щодо практичного впливу на ці явища.

Науковий пошук має кілька рівнів, серед яких: інформаційний (проблемно-пошуковий) – виявлення та усвідомлення інформації про існуючі знання в медицині; критичний – виявлення рівня розробленості обраної проблематики в медицині; аналітико-синтетичний – занурення у проблематику та узагальнення отриманих знань з

медицини; науково-дослідний – теоретико-експериментальна розробленість обраної проблематики в медицині; прогностичний – узагальнюючий із визначенням перспектив у подальшому вивченні обраної проблематики в медицині.

Головними завданнями науково-дослідницької діяльності є розвиток у студентів прагнення до досліджень у медичній галузі та накопичення досвіду цієї роботи; розвиток у майбутніх лікарів наукового мислення та формування дослідницьких компетентностей; виховання потреби постійно вдосконалювати свої знання, поширювати науковий кругозір та наукову ерудицію.

Виконання письмових робіт навчального та наукового характеру передбачає формування у студентів вищих медичних навчальних закладів відповідних умінь і навичок.

Початковим етапом формування умінь написання наукових робіт є реферування.

У реферативних роботах описують різні наукові погляди на певну проблему, здійснюють огляд наукової літератури з досліджуваної теми тощо. Цей вид роботи сприяє скороченню витрат часу на пошуки відповідної інформації та дозволяє швидко ознайомитися з новою науковою літературою. Він не потребує розлогої аргументації та обґрунтувань, через те що реферат не ставить за мету переконання в достовірності результатів дослідження.

Отже, у рефераті необхідно критично аналізувати наукову літературу, зіставляти позиції різних науковців, подавати власну наукову позицію, використовуючи науковий стиль, правильно, згідно з відповідним стандартом, оформляти бібліографію.

У процесі наукової роботи студент часто стикається із необхідністю викласти одержані результати власного дослідження у науковій статті. Наукова стаття – один з найпоширеніших жанрів текстів наукового стилю, в якому розглядається зазвичай одна наукова проблема. Це самостійне дослідження, в якому наявна нова інформація щодо аналізованої проблеми (аналіз невивченого матеріалу або розгляд відомих речей в іншому аспекті, чи певні міркування автора щодо окремих питань науки). Якщо статтю присвячено проблемам історії питання чи станові його вивчення, тут можлива коротка реферативна частина. Наукова стаття – це наслідок усебічного вивчення й осмислення певних наукових положень, які автор або підтримує, або спростовує.

Таким чином, виконання робіт навчального й наукового характеру є невід'ємним складником сучасного навчального процесу, пріоритетним засобом оволодіння навчальним матеріалом, що є дуже важливим для майбутнього лікаря. Тому практична діяльність професорсько-викладацького складу кафедр природничо-наукового циклу зокрема спрямована на формування у майбутніх лікарів умінь правильно написати такі роботи, опрацьовувати самостійно друковані та електронні джерела інформації.

Важливим компонентом дослідницької компетентності майбутніх лікарів є координуючий, оскільки він забезпечує управління процесом засвоєння елементів дослідницької діяльності. У ньому можна виділити чотири рівні. Нижче подаються рівні і показники такої діяльності.

I рівень – розпізнавальна діяльність. Студент відтворює інформацію з дисципліни на рівні розпізнавання окремих фактів та фрагментів.

II рівень – відтворювальна діяльність. Студент відтворює навчальний матеріал на репродуктивному рівні, не виявляє самостійного наукового пошуку, володіє вмінням зіставлення та узагальнення.

III рівень – орієнтація у знайомій ситуації. Студент володіє навчальним матеріалом, уміє зіставляти та узагальнювати, виявляє пізнавальний інтерес до наукового дослідження та його методик, уміє робити власні висновки, виявляє частковий евристичний інтерес до наукового пошуку, обізнаний із сучасними науковими школами, теоретичними підходами і концепціями, виявляє науковий інтерес до дисципліни.

IV рівень – орієнтація у незнайомій ситуації. Студент має ґрунтовні та всебічні знання з предмета, постійно працює над їх поновленням, володіє методами наукового

дослідження і запроваджує їх у самостійний науковий пошук, здійснює наукову роботу під керівництвом викладача, проводить самостійні наукові дослідження, має досягнення в науковій роботі, друковані праці тощо.

Управляти процесом сформованості дослідницької компетентності майбутніх лікарів можна за допомогою тестів заданого рівня.

Четвертим компонентом дослідницької компетентності майбутніх лікарів є комунікативний, який включає три рівні: пасивний, активний та інтерактивний.

Основою комунікативної культури вважається спілкування, як важлива форма людського буття. Для того щоб спільно з іншими розв'язувати проблеми, людині потрібно володіти різними способами й засобами спілкування. Культуру спілкування визначає свідоме й розумне ставлення до використання усіх його функцій, видів і якісних особливостей. Майбутні лікарі повинні володіти комунікативними навичками, які формуються у процесі навчання. Дослідницька діяльність має необхідний потенціал для формування комунікативних навичок.

Психолого-педагогічний аналіз форм, методів і засобів організації та проведення занять у навчальних закладах показує, що традиційні форми, методи, засоби навчання припускають в основному діяльність викладача з передачі інформації [5]. Але насправді успішне оволодіння навчальним матеріалом залежить тільки від мислення самого студента.

У процесі навчання студенти включаються у спілкування з викладачем, коли інформація поступає лише від викладача і немає активної взаємодії зі студентом. Це можливо при застосуванні пасивних методів навчання. Стосовно нашого дослідження це може бути проблемна лекція, де викладач ставить проблему і сам її вирішує. Цей етап дослідницької діяльності не слід ігнорувати.

При застосуванні технології навчання як дослідження відбувається комунікація викладача з аудиторією. Такий метод називається активним. Але при цьому, не дивлячись на активізацію мислення студентів при цій комунікації, студент виступає об'єктом навчання, а викладач – суб'єктом.

На інтерактивному рівні якісно змінюється характер взаємодії викладача і студентів. Студент стає не тільки об'єктом навчання, скільки суб'єктом цього процесу, а педагог – організатором [2].

Розвиток індивідуальності кожного студента і виховання його особистості відбувається в ситуаціях спілкування та взаємодії один з одним. Адекватною моделлю таких ситуацій є навчальна гра. Вона надає педагогу можливості, пов'язані з відтворенням результатів навчання, тренуванням, їх застосуванням з урахуванням індивідуальних відмінностей.

Активна життєва позиція майбутніх лікарів має формуватися інтерактивними формами навчання, тим новим, що обумовлено змінами у житті нашого суспільства. Розглядаючи необхідність застосування інтерактивних форм навчання можна відзначити, що сучасна освіта відкриває перед педагогом широкий вибір рішень теоретичних і практичних завдань.

Висновок. Таким чином, у роботі описана структура дослідницької компетентності майбутніх лікарів, яка включає в себе такі компоненти і компетенції: мотивації і стимулювання діяльності (рівень елементарної зацікавленості, проблемно-пошуковий рівень, рівень спонукання до професійної діяльності), організації пізнавальної діяльності (уміння здійснювати пошук необхідної інформації, аналізувати стан хворого на консилиумах, тезово висловлювати свою думку, писати статті), координуючий (розпізнавальний, відтворювальний, орієнтації у знайомій ситуації, орієнтації у незнайомій ситуації), комунікативний (пасивний, активний, інтерактивний). Подальше вивчення ми вбачаємо у розробці методичних рекомендацій формування елементів дослідницької компетентності.

Список використаних джерел

1. Асеев В. Г. Мотивация учебной деятельности и формирование личности / В. Г. Асеев. – М., 1976. – 158 с.
2. Белокопытов Ю. Активные методы обучения / Ю. Белокопытов, Г. Панасенко // Высшие образования в России. – 2004. – № 4. – С. 167 – 169.
3. Гриньова М. В. Саморегуляція : навч.-метод. посібник / М. В. Гриньова. – Полтава : АСМІ, 2008. – 286 с.
4. Зайцева І. В. Формування мотивації учіння студентів вищих економічних навчальних закладів. Автореф. дис. к. пед. н. : 13.00.04 // І. В. Зайцева; Терноп. держ. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Т., 2001. – 20 с.
5. Корнеева Л. И. Интерактивные методы обучения / Л. И. Корнеева // Высшее образование в России. – 2004. – № 12. – С. 105 – 108.
6. Макаренко В. І. Управління навчальним процесом студентів вищих медичних навчальних закладів шляхом розв'язування якісних задач при вивченні біофізики. / Макаренко В. І., Макаренко О. В., Макаренко К. С. // Сучасні технології управління навчальним процесом у вищих медичних навчальних закладах. Матеріали навчально-наукової конференції з міжнародною участю, 6 травня 2014 року. – Полтава, 2014. – С. 138 – 140.
7. Овчарук О. О. Компетентнісний підхід в освіті : загальноєвропейські підходи / О. О. Овчарук // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://www.ime.edu-ua.net/em.htm](http://www.ime.edu.ua.net/em.htm).
8. Реан А. А. Социальная педагогическая психология / Реан А. А., Коломинский Я. Л. – СПб. : Питер, 2000. – 416 с.

Стаття надійшла до редакції 08.09.2016 р.

МАКАРЕНКО А.

Высшее государственное учебное заведение Украины «Украинская медицинская стоматологическая академия»

СТРУКТУРА ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ ВРАЧЕЙ

В статье описана структура исследовательской компетентности будущих врачей, которая включает в себя следующие компоненты: мотивации и стимулирования деятельности, организации познавательной деятельности, координирующий и коммуникативный.

Ключевые слова: структура, исследовательская компетентность, мотивация, познавательная деятельность, координация, коммуникация.

МАКАРЕНКО О.

HSEIU «Ukrainian Medical Stomatological Academy»

THE STRUCTURE OF RESEARCH COMPETENCE OF FUTURE DOCTORS

Article stverdzhuyetsya that an important feature of the present is to change reproductive-functional educational model of competency. The traditional approach came leading competence approach, which focuses on the development and skills of practical application.

Describes the structure of the research competence of future physicians which includes the following components and competence as: motivation and stimulation of activity (the level of basic interest, problem-search level, the level of motivation to the profession), organization of cognitive activity (the ability to search for relevant information, to analyze the condition of the patient during the consultation, among physicians, to express your opinion shortly, to write articles), coordination (identification, reproduction, orientation in familiar situations, orientation in unfamiliar situations), communicative (passive, active, interactive).

Keywords: structure, research competence, motivation, cognitive activity, coordination, communication.

ЗМІСТ

Арканова А.	Екологічні дослідження в контексті професійної підготовки майбутнього еколога	5
Бардінов А.	Допоміжні організаційні форми як потужні засоби професійно-педагогічної підготовки гувернерських кадрів в Україні (II пол. XIX – поч. XX ст.)	10
Бескровний О. Тернов С.	Особливості формування інформаційно-аналітичної компетентності правників	15
Боловацька Ю.	Роль волонтерської діяльності в адаптації студентів-переселенців до університетського середовища	21
Васильєва Н.	Основні критерії, показники та рівні виховання музично-академічної творчості обдарованих студентів педагогічних вишів	25
Ворона П.	Методологічні особливості управління інвестиційними проектами у змісті підготовки менеджера проектної діяльності	31
Гомля Л	Самостійна робота студентів при вивченні курсу «Еволюційне вчення»	39
Гончарова Є.	Формування фахової компетентності майбутніх учителів іноземної мови	45
Горохова Г.	Формування професійної мотивації майбутніх інженерів у процесі фахової підготовки у ВНЗ I-II рівнів акредитації	53
Гриньова В. Гриньова М. Ткаченко А. Денисовець Т.	Сміхотерапія як оздоровча технологія студентської молоді Феноменологія студентського віку і проблема соціальної адаптації Сімя як один із чинників виховання здорового способу життя	60 66 74
Деньга Н. Дзекун Ю.	Тренінг як засіб розвитку професійної рефлексії педагога Психолого-педагогічні чинники розвитку творчого потенціалу майбутнього менеджера в економічному виші	79 85
Довга Т.	Іміджеві акценти в професійній підготовці майбутнього вчителя початкової школи	90
Драгунова В.	Впровадження інноваційного менеджменту в закладах освіти	96
Дубінка М.	Орієнтація викладача на професійні цінності – основа його професійного самовизначення	101
Дудка І.	До проблеми залучення студентської молоді до університетської громадської діяльності	108
Єланцева І.	Форми та методи діяльності соціально-педагогічних служб для дітей шкільного віку в Україні в 20-ті – 90-ті рр. XX століття	113
Жамардій В.	Теоретичне обґрунтування методичної системи застосування фітнес-технологій на заняттях із фізичного виховання студентів	118
Заїчко А.	Підготовка майбутніх учителів початкової освіти до використання бібліотерапевтичних технік у професійній діяльності	123
Ільченко В. Гуз К.	Про завдання освіти на сучасному етапі розвитку вітчизняного суспільства	130

Ісаєва С.	Метод безпрограшного розв'язання конфліктів і його використання для подолання конфліктних ситуацій між викладачем і студентами у вищому навчальному закладі	135
Іщенко В.	Самоменеджмент і його роль у досягненні цілей людини	141
Касьянова О.	Педагогічна експертиза успішності студентів як передумова створення системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти	146
Корносенко О.	Організаційно-методичні аспекти підготовки майбутнього фітнес-тренера	153
Кравець Р.	Аксіологічний підхід у полікультурній освіті майбутніх фахівців аграрної галузі на заняттях іноземної мови	160
Кращенко Ю.	Зміст та форми педагогічного супроводу адаптації студентів-переселенців до університетського життя	165
Кузнецова О.	Тенденції модернізації іншомовної освіти в європейському освітньому просторі	170
Кузьмич В.	Показники, критерії та рівні виховання гуманного відношення до людини у майбутніх педагогів	176
Майоренко В. Мартусь Е.	Методика впровадження театралізованих ігор для розвитку творчих здібностей молодших школярів	181
Макаренко В.	Критерії сформованості фахових компетентностей майбутніх лікарів у процесі природничо-наукової підготовки	188
Макаренко О.	Структура дослідницької компетентності майбутніх лікарів	195
Максименко Н.	Розвиток критичного мислення в студентів при вивченні курсу «Мікробіологія»	201
Маргинець Л.	Філософський зміст професійного розвитку вчителя	206
Медведева Ю. Пеліхатий М.	Особливості викладання екології в середніх навчальних закладах зарубіжних країн	211
Меттіні Е.	Етос і етика в працях Антона Семеновича Макаренка: спроба аксіологічного нарису	217
Момот О.	Технології створення здоров'язбережувального середовища вищого навчального закладу	222
Мороз Ф. Гавришко С.	Стан та розвиток фізичного виховання дітей дошкільного та шкільного віку	228
Назаренко Т. Науменко Н.	Особливості методики навчання географії в школі Активні методи навчання у підвищенні кваліфікації викладачів	235 241
Наумов Б.	Людиноцентриська парадигма у спадку А.С.Макаренка (на матеріалі найновіших макаренкознавчих досліджень)	248
Нич О.	К.Д. Ушинський про родинне виховання	254
Нікітіна О.	Епістемодидактичні дослідження змісту навчального матеріалу в багаторівневих підручниках з математики	258
Новік С.	Підготовка вчителя до формування в старших підлітків відповідальності як особистісної якості	264
Оніпко В. Яланська С.	Психолого-педагогічна та методична готовність учителів до професійної діяльності у профільній школі	269
Пенов В.	Історичні особливості культурно-освітнього розвитку Півдня України в XIX – на початку XX ст.	275
Покалюк В. Несгеренко А.	Удосконалення структури та змісту професійної підготовки майбутніх фахівців пожежно-рятувальних підрозділів	282
Рассоха І.	Реалізація міжпредметних зв'язків під час вивчення вищої математики	288

Рожнова А.	Тенденції та пересективні шляхи професійної підготовки майбутніх журналістів у вищих навчальних закладах України	293
Рябченко С.	Критерії визначення рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх учителів біології	297
Савченко Н.	Професійно-педагогічна майстерність учителя у спадщині В.Д. Сиповського	302
Сайко Н.	Дидактогенний вплив школи на молодших підлітків	307
Сас Н.	Характеристика професійної рефлексії викладача ВНЗ	314
Скоробагата О.	Теоретичні засади формування вторинної мовної особистості вчителя іноземних мов у процесі фахової підготовки	321
Соловей Л.	Місце ключових компетентностей у системі підготовки майбутніх учителів природничих дисциплін	328
Таран Д.	Духовно-просвітницькі ареали спадщини Івана Андрійовича Зязюна	334
Тараненко І.	Роль тренера у вихованні морально-вольових якостей важких підлітків	339
Твердохліб А.	Педагогічний доробок Івана (Іова) Борецького в становленні Київської братської школи	344
Ткаченко О.	Етнопедагогічний аспект професійної майстерності вчителя-вихователя	348
Трушкін А.	Розвиток мислення у процесі спортивних ігор	353
Фастівець А.	Природничонаукова підготовка майбутнього фахівця фізичної реабілітації як педагогічна проблема	362
Хоменко П.	Історіографія дослідження педагогічної та просвітницької діяльності М.Р. Завадського (1848-1926)	367